

A reformáció külső és belső okai

Ecclesia semper reformanda est! – Az egyháznak újra és újra meg kell újulnia! – hangzik a reformátusok jelmondata.

3. oldal

Anya hol van? Dolgozik!

Vajon tényleg megsínyli a gyerek, ha az édesanya nem marad mellette három éven keresztül, vagy ez is csak egy régi elképzelés?

4. oldal

Nem vagyok alkoholistá, de...

Alkoholistának tekinthető valaki, ha az életébe annyira beletartozik a rendszeres alkoholfogyasztás, hogy befolyásolja napi programját.

5. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2015. OKTÓBER XXVI. ÉVFOLYAM 20. SZÁM

SEMPER REFORMANDA

A reformáció egyik nagy hitgazsága ez, hogy állandó, szüntelen reformációban kell élnie a református embernek. Nem is lehet ez másképpen, hiszen reformátusnak lenni nem vallásos öntudat, hanem életgyakorlat kérdése. Református az, aki az élet minden kérdésében reformált, azaz újjászületett módon dönt, viselkedik és nyilatkozik meg. Az élet megszentelésének teljességét jelenti ez, a szüntelen, megállás és kihagyás nélküli megújult magatartás. De vajon lehetséges-e ez? Megélhető-e az a teljesség és ragyogás, amit egy megújult, megszentelt életű és hitvalló református embernek pillanatról pillanatra meg kell élnie? A Jézus Krisztust hallgató tanítványok is ezt kérdezték: akkor ki üdvözülhet? Jézus felelete felkavaró, de ugyan-

akkor felszabadító is: ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges. Lehetetlen mindig mindent jól tenni, soha nem hibázni. Lehetetlen szüntelenül Istennek tetsző életet élni. Lehetetlen az ítéletben felemelt fejjel megállni. De hát mink marad akkor? Istennek végtelen, megigazító kegyelme. A református ember a lehetetlenre vállalkozik: hit által üdvözülni. Kevesebb nem érdemes vállalkozni, ezt pedig betölteni nem lehet. Isten végtelen kegyelme viszont az Ő hűségeseinek ingyen ajándékozza azt, amit az önjelől semmiképpen el nem érne. Aki pedig az üdvösség elérhetetlen ajándékát ingyen kegyelemből megkapja, annak az életében még egy lehetetlen helyzet áll elő: lehetetlen, hogy háládatosság gyümölcsét ne teremje.

DEFORMÁLT KERESZTYÉNEK

Az emberek nagykorúnak tartják magukat. A nagykorúság ma azt jelenti, hogy az ember szabad a gyámkodástól, és saját maga irányítja az életét. Se Isten szava, se az emberek véleménye ma már nem számít. A modern ember úgy viselkedik, mintha Isten lenne. De nem az ateistákról beszélek.

Az ember kibontakozása napjainkban az egyházban is sokszínűvé vált azok között, akik keresztyénnek tekintik magukat. Eltűntek az egyetemes és megszentelt értékek, és maradt az egyéniség. Ők azok az emberek, akik önmagukat szeretik, akiknél megvan a kegyességnek látszata, de megtagadják annak erejét. Ők Krisztus nevével nevezetnek keresztyéneknek, de nem engedelmességek Neki. Ott vannak az istentiszteleteken, de az életükön nem látszik meg, hogy Krisztust követnék. A gyülekezetben függetlennek tartják magukat. Isten Igéje nem járja át, nem határozza meg a mindennapi életüket. Az ilyen emberek a világot szeretik.

Csak hogy az evangélium összeütközésbe kerül a posztmodern keresztyén életvitellel. Isten Igéje nem engedi a deformálódást, hanem összetöri az önhittségünket, a gőgösségünket. Az Evangélium ugyanis mindig megtérésre hív és megváltoztatja a gondolkodásunkat, de nem önmagunk felé, hanem az egyház, a gyülekezet közössége felé vezet. Az egyéniségből a közösségbe. (folytatás a 2. oldalon)

DEFORMÁLT KERESZTYÉNEK

(folytatás az 1. oldalról)

Az az ember, aki Krisztusban van, megítéli önmagát. Az ilyen ember már nem a maga igazában és függetlenségében hisz, hanem lelkileg nagykorú lesz. Az Istennek való engedelmség tesz érett keresztyénekké.

A keresztyén nagykorúság egyik ismertető jegye az Isten előtt való alázatosság: teljesen tudatában lenni annak, hogy Krisztusért nyerünk kegyelmet Istenről. Egy keresztyén nem szolgálalkúen engedelmeskedik Istennek, hanem szabadon.

A másik jegye a Krisztus ismerete. Csakhogy „Isten Fiát megismerni” nem intellektuális ismeretet jelent. Ez az ismeret a Krisztusba vetett bizalmat, a Vele való életet és az Istennel való kapcsolatot jelenti.

Ne legyünk türelmetlenek. Krisztust a maga teljességében és dicsőségében nem egy nap alatt ismerjük meg. Isten a gyermekeivel együtt vándorol az úton, mi pedig naponta hozzá irányítjuk a lépteinket, hogy az Ő országába jussunk.

Utközben sok minden fenyeget bennünket. Talán a tévtanítás a legveszélyesebb, és azok közül is azok, amikkel tévesen tanítjuk önmagunkat. Amik által deformálódunk. A közösség viszont megóv önmagunk téves tanításától. Felőtt, teljes keresztyének csakis az egymással való közösségben, és csakis a gyülekezetben lehetünk. Van, aki ezt nem bírja el. Tehernek, bezártságnak érzi. Ők elmennek, más vallást, más gyülekezetet keresnek maguknak.

A gyülekezet lemorzsolódása a lelki gyermekség, kiskorúság javára írható. Az a baj, hogy mi egymással sem tudunk közösségben lenni, és ezért nem becsüljük meg a gyülekezeti közösséget sem. Ez lelki kiskorúságra vall. A gyülekezet munkásainak, tisztségviselőinek erre figyelmeztetniük kell a gyülekezet tagjait. Nagy felelőssége van az Ige hirdetőjének! Élő, a velőig ható, életével hitelesen példázott igehirdetése kell legyen, különben nem formál, hanem deformál.

Nem szabad hátat fordítani a gyülekezetnek! Nem szabad kiszakadni a gyülekezeti közösségből! Nem szabad elhagyni a gyülekezetet! Mi a gyülekezetünkhez tartozunk Isten hívásának és kiválasztásának erejénél fogva. Ott tanuljuk meg az önmegtartózkodást. A hitet tartjuk meg, és ne vegyünk részt a különféle egyházi sűrűlódásokban, amelyek által nem épül az egyház, hanem csak zavar és békétlenség származik. A gyülekezeti közösségben tanuljuk meg, hogy Istenre hallgassunk, és az Ő Igéjét megtartsuk.

CSOMAY ÁRPÁD

MÉG MA JOBBÍTSÁTOK MEG UTAITOKAT

„Most azért jobbítsátok meg a ti utaitokat és cselekedeteiteket, és hallgassatok az Úrnak...” (Jer 26,13)

Jeremiás megtérést prédikál, azaz odafordulást az Úrhoz. A megtérés Istenhez való odafordulást, Isten utáni vágyakozást, Isten mellett való döntést jelent. Ez minden embernél különböző módon jelentkezik. Nincs két egyforma megtérés, de ugyanaz a hívó Lélek és ugyanaz a Kegyelem Ura. A megtéréseket összehasonlítani se nem lehet, se nem szabad, nincs jó, jobb vagy éppen rossz megtérés. Csak Istenre találás van, vagy pedig annak a hiánya.

A Krisztust követő élet a megtéréssel kezdődik, de nem merülhet ki abban, hogy eljárom a gyülekezetbe, és hallgatom az Igét, és ezen kívül semmit nem teszek. Krisztust követni nemcsak az egyházban kell, hanem kint a nagyvilágban is, ahol megannyi kereső lélek vár ránk, akiknek lehet egy mondatot mondanunk Istenről, és lehet, hogy megragad bennük valami, és ez által az ő életük is megváltozik. El kell döntenünk, hogy követ-

jük-e Krisztust, vagy sem, és ha követjük, akkor fel kell vennünk a ránk rótt terheket is vele együtt. Ahhoz hogy kövessük, meg kell halljuk hívó szavát. Ezt mondta Jeremiás a népnek, hogy hallgassatok az Úrra, ha élni akartok, jobbítsátok meg utaitokat, térjétek meg és járjátok újra a keskeny ösvényt az Úrban.

A fül bezárható, a szív megkeményíthető. Akit a Lélek megragad, annak ellenállni nem lehet, de elzárkózni Isten elől lehet. Az igehirdetés ezért nem egyszerűen ismerkedésre, közeledésre hív, hanem döntésre, radikális odafordulásra.

Kedves Testvérem! Aki most elolvasod e pár sort, meghallod-e Mestered szavát, hogy kövesd Őt, és térj hozzá meg ma, amíg nem késő! Mert hallani nem elég, meghallani és befogadni kell az igét. Így hangzik egy kedves, szép énekünk: Kövesd a Jézust, kövesd még ma, halld, miként hangzik hívó szava... Jézus hív! Jézus szólít! Jézus mondja: Jöjj, és kövess Engem!

KASZANICZKI CSONGOR

VÁLTÁS KRISZTUSRA

„Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus; amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta érttem.” (Gal 2,20)

Mindenki vágyik a pozitív változásra. A legtöbb emberben él a vágy, hogy az élete jobb irányt vegyen, mindezt pedig a több pénzben, jobb munkában, egyszerűbb hétköznapiakban, sok pihenésben velük felfedezni. Szüntelenül kereső, kutató, vágyakozó lény az ember.

Pál apostol életét és munkásságát ismerve a jobb életéről alkotott képünk megdőlni látszik, hiszen az ő életében nagy változás történt, azonban az ímént felsorolt dolgok elmaradnak. Rádadásul a változással az élete a lehető legjobb

irányba haladt, a kárhozattól megmenekülve az üdvösség felé vezette az Úr. A megtérését követően viszont sok olyan dolgot elveszített, amire a legtöbben vágnak, és sok olyan megpróbáltatást kapott, amiket legszívesebben elkerülnének. Mégis örömmel tud vallást tenni a hitéről, amely által Krisztus él benne.

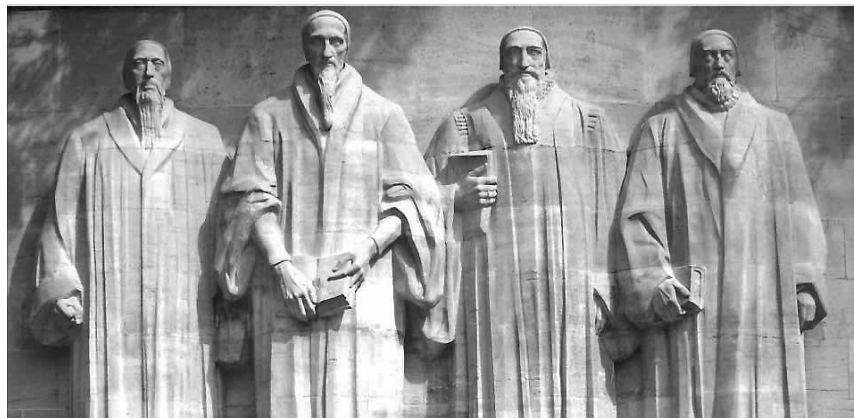
Ez a hit annyira meggazdagította őt, hogy nem siránkozik a régi életéért, nem vágyakozik a földi gazdagságra, ez pedig annak köszönhető, hogy Pál apostolban lényegi változás történt: élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.

Krisztus változást hoz az emberi életbe, nem fél elfogadni Őt, hiszen szeret téged, és önmagát adta érted.

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN

A REFORMÁCIÓ KÜLSŐ ÉS BELSŐ OKAI

Ecclesia semper reformanda est! – Az egyháznak újra és újra meg kell újulnia! – hangzik a református jelmondat. Bár egyháztörténészek szerint, ha Luther ma élne közöttünk, talán nem is hallanánk róla, hiszen a mai római egyház annyira megváltozott az eltelt ötszáz év alatt, hogy ma már nem kerülne sor a lutheri szakításra.

Mi vezetett a reformációhoz? Álljon alább dr. Szántó Konrád, elismert katolikus egyháztörténész véleménye: milyen külső és belső tényezők szerencsétlen vagy szükséges (nézőpont kérdése) együttállása kellett ahhoz, hogy Luther Márton szavai nyitott fülekre találjanak?

Véleménye szerint ezek az okok nem Luther korában jöttek létre, hiszen az egyházi hiányosságok és visszaélések már jól mutatták: megérett az egyház a gyökeres változásra. A reneszánsz pápák elvilágiasodtak, és jószerevé semmiben sem különböztek a világi fejedelmektől; a pápák udvartartása királyokéval vetekedett, a feslett életmód és a hatalmi kényszer pedig hiteltelenné tette Péter utódait a fejedelmi székben. Róma megalomán művészi fejlesztése pedig pénznyelőnek bizonyult: adók és tizedek tűntek el benne örökre.

Az egyházi állások (és a hozzájuk tartozó egyházi jövedelem) árusítása és megadóztatása, a búcsúkkal való visszaélés is mindennapivá vált. Németországban főpapok álltak volna szolgálatban felszentelés nélkül, ha nem helyetteseik foglalkoztak volna a nyáj pásztorkodásával – hiszen a püspököknek és érsekeknek a jövedelmekkel való foglalkozás és a világi ügyek mellett erre már nem maradt idejük. Még az 1500-as évek közepén is volt olyan püspök, aki 10 püspökségen, 26 kolostoron és 133 egyéb javadalmon „uralkodott”.

A klérus nem volt teológiai tudás tekintetében sem a helyzet magaslatán. Nem tudtak fontos kérdésekben útbaigazítást adni – már ha kért tőlük valaki –, hiszen az erkölcsi fegyelem is hiányzott. A kolostorokban hivatás nélküli nemesek éltek a pórnép adományából. Nem véletlen tehát az sem, hogy a munkás polgárok nem tudták felvenni a versenyt az egyházi kiváltságokkal (pl. adómentesség) működő malmokkal és sörfőzdékkel, amire igazságtalanságként tekintettek.

A hit és tudomány egysége is megbomlott; a humanizmussal pedig a világszemlélet változott meg: a természetfeletti helyett előrébb való lett a földi élet.

A külső tényezőket a társadalmi, gazdasági, politikai változások jelentették. Nemcsak a hit és a tudományok kerültek ugyanis szembe egymással, de a kultúra és a keresztyén élet, valamint a császárság és pápaság egysége (lásd: a pápák avignoni „fogsága”) is megbomlott.

A frissen felfedezett Új Világból áradt Európába az olcsó nyersanyag és nemesfém, ami inflációt hozott magával, így a kézművesek, a bérmunkások és a földművelők ellehetetlenedtek. A puszkapor és a lőfegyverek fejlődése pedig feleslegessé tette a lovagi harcmódot, akik szintén nem találták hasznos helyüket a megváltozott új világban.

Németországban megerősödtek a fejedelemségek a császári hatalom rovására, akik önállóságra törekedtek, egyesek közülük pedig szemet vetettek az egyházi vagyona is (Németország területének 1/3-a egyházi tulajdonban volt ekkor). A német nemzet és Róma ellentétét tovább mélyítette a kúria pénz-politikája is, amit már a német köznép is sérelmezett. A pápa az egész nép szemében ellenséggé vált. Luther pápa-ellenes harca tehát akaratlanul is összekapcsolódott a német nép Rómától való függetlenedési harcához.

Ezek voltak azok a biztos jelek, amelyek előre mutatták: megérett nemcsak az egyház, de egész Európa a robbanásszerű változásra! Ki tudja? Talán ha a megújulás nem késik, akkor ma egy egészen más Európában élnénk.

A világ azonban ma is változik! Mi újulunk-e korunkkal együtt az Isten akarata szerinti életben is?

Ecclesia semper reformanda est!

TOKÁR SÁNDOR

MIT JELENT REFORMÁTUS KERESZTYÉNNEK LENNI?

Lássuk mindenek előtt reformátusságunk lényegét! Az egyház a középkorban elvilágiasodott: már nem a Szentírás tanulása szerint hittek és éltek. 1517. október 31-től viszont a Bibliához való határozott visszatérés kezdődött el az egyházban.

A „reformáció” jelentése: a keresztyén hit és élet „visszaalakítása” az újszövetségi mintára. Ilyen értelemben a „református” kifejezés „Szentírás szerinti” vagy „biblikus” jelent. Kérdés: vajon illik-e ránk ez a jelző, vagy akár gyülekezeteinkre?

Idézzük fel a reformáció jelmondatait! Egyedül a Biblia Isten kijelentése, hitünk alapja: törekedjünk megismerni és megtartani. Egyedül Jézus Krisztus az üdvözítő: csak őbenne higgyünk, senki másban. Egyedül kegyelemből hit által üdvözülünk: az Úr Jézus Krisztus érdeméért, nem jócselekedeteinkért.

Allandó reformáció szükséges az egyházban: azaz szüntelen önvizsgálat és a Szentírásához való visszatérés. Kérdés: vajon ezekről tesz-e bizonyosságot egyéni és közösségi, gyülekezeti életünk?

A református keresztyén ember élete hasonlít egy négyküllős kerékhez. Azt olvastam valahol, hogy régen a sáros vidékeken négyküllős kerekű szekerekkel közlekedtek. A sár nem tapadt úgy hozzá, mint a sűrűn küllőzött kerekhez, és a négy küllő mégis jól merevítette a kereket. Az ilyen kerekű szekér a rossz útviszonyok között is haladt előre.

A mi keresztyén életünk olyan kell legyen, mint egy négyküllős kerék. A tengelye, középpontja, ami körül forog minden az életünkben: Jézus Krisztus. A négy küllője, ami összeköt minket a tengellyel, és teherbíróvá tesz: az ige, az ima, a közösség és a szolgálat. Kerék volta jelzi, hogy életünk halad előre: lelkileg állandóan növekszik és fejlődik.

Tehát református keresztyénnek lenni annyi, mint rákapcsolódni a tengelyre: azaz Jézushoz jönni, megmaradni a tengelyen: azaz Jézussal élni, és forogni, használni a tengelyen: azaz Jézushoz vezetni másokat is.

Pál apostol hasonlóképpen fogalmazza meg, mit jelent keresztyénnek lenni: szánjátok oda magatokat, életeteket Istennek. Ne e világhoz, az Isten nélkül élőkhöz szabjátok magatokat, hanem Isten igéjéhez. Isten akaratát képviseljétek és hirdessétek másoknak is.

BOGYA MIKLÓS

SZEMLELTETVE

FORMÁLÁS

A szülők általában igyekeznek legjobb tudásuk szerint átadni gyerekeiknek mindazt, amiről úgy gondolják, hogy fontos, illetve maradandó értéket képvisel. Vannak sajátos tapasztalatok és elvek, melyeket szeretnénk átadni utódainknak, hogy ők ezekkel megerősítve újabb, életüket előrébb lendítő tapasztalatokat szerezhessenek. Ez az „átadás” a nevelés része.

De mikor is kezdődik a nevelés? A jó nevelés folyamatosan tart már a gyermek egészen picitől kezdődően és végül is (bevallva, vagy sem) tart a szülő haláláig... Nem szemetelni, nyugodtan ülni, minden élethelyzetben vigyázni a viselkedésre, a beszédre... Mondjuk, már a kicsi gyerekeinknek is meg lehet köszönni, ha a maga módján, de segíteni próbál.

A gyerekek utánozzák szüleiket. Legtöbb esetben a gyermek viselkedése sok mindent elárul annak szüleinél is. A rend és a szabályok felállításával nem szabad sokat várni. Hiszen a gyermek bizonyos szabályokhoz való igazítása az évek múlásával egyre nehezebbé válik. Fontos továbbá a gyermek önbizalma érdekében is a sikerélmények biztosítása. 1-2 éves gyermek is tudja már, hogy kibez milyen érzelmi szálak fűzik. De a nemek közötti különbséget is felismeri. Persze, ekkor még egyszerű képe van a világról. Számára létezik: jó és rossz, szép és csúnya, okos és buta, stb... Ha valaki bántja, vagy fél valamitől, akkor az rossz és buta. Így válik a jó szándékú, de injekciót adó orvos néni csúnya boszorkánnyá...

Később, a 4-5 éves korúknál már összetettebb élethelyzetek, összefüggések felismerés is megfigyelhető. Ekkor már kialakulhat egyfajta önbizalom. Ennek minősége attól függ, hogy korábban hogyan nevelték, azaz hogyan jutalmazták a gyermek egy-egy megmozdulását: dicsérték, határozottan elutasították, vagy inkább túlzottan aggódást mutattak, ami bizonytalanná, bátortalaná nevelte a gyermeket. Meghatározó a felnőttek egymással való viselkedése. Egyszerű példa, de szemléletes: ha mondjuk a gyerek azt szokta meg, hogy anyával-apával minden este tévéznek, akkor később is ezt szeretné, ami a lekeirás, alvás rovására mehet. Az a szülő biteles, aki megtartja is, amit mond. Például: nem csak tiltja, de el is utasítja a dobányzást. Egyszerű tanácsok? Próbáljuk meg őket!

G. LEVENTE

ANYA HOL VAN? DOLGOZIK!

Vajon tényleg megsínyli a gyerek, ha az édesanya nem marad mellette három éven keresztül, vagy ez is csak egy régi elképzelés, mellyel csak a korábban ismét munkába vonuló édesanyák lelkiismeretét akarják terhelni?

Isten a nőt a férfi társának teremtette, és őt ajándékozta meg azzal a nemes feladattal, hogy gyermeket hozzon a világra, hogy róla gondoskodjék, szeresse, ez a legfőbb hivatása. De szüksége van saját egyénisége kiteljesítésére is, ezért törekszik valamennyi nő foglalkozást is vállalni, ahogy a családi viszonyai engedik.

A dolgozó nő nem tud elszakadni teljesen a munkahelyén sem a család gondjaitól, egész lényét ez foglalkoztatja leginkább. Ezekből sok konfliktushelyzet adódhat, ha az édesanyák nem tudják magukban elrendezni a körülöttük sorakozó feladatokat és szerepköröket. A gyermekek nem igényelnek egyforma gondoskodást felnövekedésük során. A gyermek fejlődésében három jól érzékelhető szakasz van: az elsőben az igény, hogy szoríts magához nagyon; a másodikban: tégy le; a harmad-

dikban: hagyj magamra. Az édesanya munkavállalása mindig figyelembe kell vegye gyermekeinek ezeket az életfázisait és az ezekhez kötődő igényeket.

Egy kutatássorozat eredményeit összegző tanulmány szerint fontos, hogy az édesanya az első évet töltsen együtt gyermekével. Ugyanakkor nem csak az anya korai munkába állása okoz problémát a gyermek fejlődésében, tanulási képességeiben és viselkedésében, hanem mindezek sok egyéb tényezőtől is függenek. Ahol az édesanyák a gyerek egy éves kora előtt munkába álltak, ott azokat a gyerekeket viselte meg kevésbé, ahol a nagymama vigyázott rájuk. És azoknak a gyerekeknek lett később viselkedéskérdésük, akiknek az édesanyja 3-6 hónapos korukban ment vissza dolgozni. De kimutathatóan más volt a helyzet azokban a családokban, ahol szükség volt az édesanya keresetére is. Itt jobb hatással volt a gyerekekre, ha visszament az édesanya dolgozni, mint ott, ahol ez nem történt meg, és 3 évig csak egy keresetből kellett megélniük.

Sokféle véleménnyel találkozhatunk ez ügyben is. De mindenképp fontos, hogy minőségi időt töltsünk gyerekeinkkel. Megtanulják, és fokozatosan megértik, a világ rendjébe beletartozik a munka, kötelességeink elvégzése is. Ez még nem zárja ki az egymáshoz való ragaszkodást. Az édesanya munkavállalása – de ez érvényes az édesapára is – nem okozhat stresszt, zavart se a családban, se a szülők Istennel való kapcsolatában.

SZABÓ JÚLIA

OVIBA MENNI JÓ!

Szülőknek, gyerekeknek egyaránt nagy próbatétel az oviba szoktatás időszaka. Nagyban meghatározza az úgynevezett beszoktatás időszakát az anya-gyermek kapcsolata.

Éz lehet többek között „elkerülő” kapcsolat, ami annyit jelent, hogy a gyerek nem kötődik különösebben az édesanyjához. Ő nem sír, mikor otthagyják, de szereti elrontani a többiek játékát, igencsak öntörvényű, nehezen illeszkedik be a csoportba, illetve az új szabályok rendszerébe. A következő kategória az, amikor a szülő-, vagy anya-gyermek kapcsolat „ambivalens” kötődő. Itt már nehezebb feladata van az óvónőnek. A gyerek sokat sír, szorong, nehezen kapcsolódik be a közös „munkába”. Nem tudja, hogy vajon jönnek-e érte, bizonytalan a szülői ígéretekben. Kétségbeesetten vár, és mikor valaki érte jön, nem lelkes, sőt előfordulhat, hogy agresszíven viselkedik.

Az „erősen függő” kicsi gyerek szintén nehezen szokik az óvodára, sokat és sokáig sír. De ő bizik anya érkezésében, és örömmel fogadja őt. A negyedik kategóriába tartozik a gyerekek többsége. Ez pedig a „biztosan köt-

dők” csoportja. Nekik is időre van szükségük a beszokáshoz. Ők tudják, hogy a szülőknek más dolguk is van, de abban is biztosak, hogy anya és apa gondoskodását és szeretetét soha semmivel nem veszíthetik el. A kellemes környezet hamar magával ragadja a figyelmüket. A beilleszkedés érdekében és nem utolsó sorban gyerekeink szellemi fejlődése miatt is jó, ha már jó előre beszélgetni kezdünk vele az óvodáról, esetleg bevisszük, megmutatjuk neki az épületet, a termet, az óvá némit. Nem előnyös lopva, búcsúzkodás nélkül otthagyni.

Az elején még törekedjünk korábban érte menni, és lehetőleg mondjuk el gyerekeinknek, hogy mikor megyünk érte. Ha lehetőség van rá, ne kapkodva készülődjünk, minél kevessebb rohanjunk és törekedjünk az otthoni meghitt családi alkalmakra. A stabil, kiszámítható családi háttér nagyon fontos az elszakadás okozta „megrázkódtatás” gyógyítására. Ha pedig megtanítjuk a gyermeket, hogy akár az óvodában, akár más aggodalmas vagy féltelmes alkalommal imádkozzon Istenhez, azzal a legnagyobb jót tesszük vele! (Dr. Kerekes Judit gyermekgyógyász nyomán)

AMIKOR A NAGYOBB GYEREK SZORONG: FÉLELMEK ÉS AGGODALMAK A SÖTÉTBEN

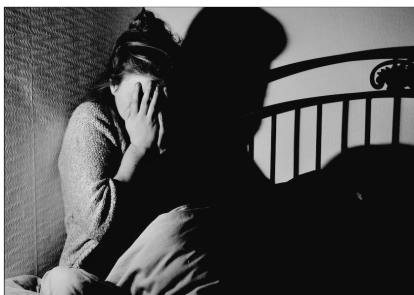
Amikor kis gyermekünk van, alig várjuk, hogy nőjön és önállósodjon. Várjuk, hogy egyszerűsödik az életünk. Viszont minden életkornak megvannak a maga sajátosságai és nehézségei. A félelmek időről-időre előtörnek bennük, valamint a kicsi, aranyos gyerekek lázadó kamaszokká válnak, akiket nehezen tudunk kezelni.

A gyerekek kezelhetőségének titka abban van, hogyan működik a családjuk, milyen kapcsolatot tudunk kialakítani a gyerekünkkel, mennyire tudunk rugalmasak és elfogadóak lenni velük, hol húzzuk meg a határt a szigor és engedelmények között. Beszéljünk most ismét a félelmekről, amelyek nagyobb korban jönnek elő.

Előfordul, hogy 10-12 éves korban visszatérnek a gyerekünk félelmei, ismét lényekkel hadakozik, és fél a sötétben. Azt tudom tanácsolni, hogy nézzük meg, mivel tölti a szabadidejét a gyerekünk. Hiszen ebben a korban már önállóan tévéznek és interneteznek a gyerekünk úgy, hogy sokszor fogalmunk sincs, mit néz, mit játszik. Rengeteg agresszív videojáték, tévéfilm valamint mese van, amelyekkel tölti a délutánokat. Zombikkal és robotokkal harcol, melyek este riasztó ellenségeként jöhetnek elő. Megszűrjük valamennyire a gyerek által használható tévé- vagy internetes programokat? Vagy csak örülünk, hogy elfoglalja magát? Iktassunk be szabadtéri programokat, menjünk vele biciklizni, és amikor barátoknál van, ügyeljünk rá, hogy ne csak gépek előtt töltse az idejét.

Amikor a gyerek serdül, eléri a kamaszkort, változó korba lép. Kritikus lesz a szüleiivel szemben, fontos egy-egy csapatba, bandába tartozás. Ha szorongások lépnek fel, ott mindig a kortársak által való nem elfogadás van a háttérben. Kamasz gyerekünk sokszor mereng, a hangulatingadozásai, vagy a mosolytalan, zárkózott napjai a szülőket megpróbálja. Ebben a korban mindenkihez szívesebben akar hasonlítani, mint a szüleihez, de ha gyerekkorban megkapta a szükséges szeretetet és biztonságot, előbb-utóbb megtalálja önmagát, és visszatér a hozzánk.

Ha a szorongás súlyosbodik, és félelmek lépnek fel, nagy odafigyelést igényel gyermekünk. Ha beszél a félelméről, legyünk megértők vele. Nem kell gyorsan szakemberhez futni, vizsgáljuk meg a család életét. Vizsgáljuk meg a mi életünket. Vannak-e veszélyesek a családban, családon belüli konfliktusok, amelyek kihatással vannak rá. Mert a kamasz nagyon érzékeny minden konfliktusra. Rengeteg türelem kell elviselni és segíteni, míg megtalálja önmagát, és a felnőtt élet útjára tud lépni. Meg kell szokni, hogy az élete már nem nyitott könyv előttünk, vannak titkai, vannak barátai, akikkel sokkal többet oszt meg, mint velünk, és ezt tiszteletben kell tartani.

Ez az időszak az utolsó lehetőség arra, hogy az esetleg eddig elszalasztott szeretet-geisztusokat megtegyük felé, az elkövetett nevelési hibákat korrigáljuk. Ne önmagunk frusztrált, kihagyott életesélyeit akarjuk megvalósítani általa. Őt fogadjuk el, őt szeressük olyanak, amilyen. Ezzel tudunk a legtöbbet tenni érte, és ezt egész életével meghálálja, ha kinő a kamaszkorból. Addig pedig sok türelem és nagy szeretet-tartalék szükségesetük. Születésétől fogva össze tud gyűlni a szükséges mennyiség. De el is tud sorvadni, ha felemészti a sok párkapcsolati és egyéb megoldatlan életkonfliktus.

Ha félelmek gyötrik, ösztönözd őt arra, hogy rajzoljon vagy írjon napközben, hogy szabadulást kínáljon neki. Néha, rövid időre, a félelemhez való ragaszkodása segít a gyermeknek végül túljutnia rajta.

Hagyd, hogy olvasson erről és megértse, hogy a sötétségtől való félelem egy természetes emberi válasz. Segíthetsz neki megérteni, hogy minden ember szembenéz vele, és túljut ezen a félelmen.

Már nem lehet vele azon a szinten beszélgetni, mint gyerekkorban, mert egyszavas válaszokat kapunk: „igen”, „nem”, „nem tudom”, „nem érdekel”. De akár egy film, vagy egy-egy megtörtént eset kapcsán lehet beszélgetést kezdeményezni, és ha tiszteletben tartjuk, hogy már önálló véleményt fogalmaz meg, és nem fogadja el szüretlenül a mienket, akkor megnyílik, és olyasmit is megtudunk róla és gondolkodásmódjáról, amit faggatózással soha sem érünk el.

Ekkor betekintést nyerhetünk a félelmeibe is, melynek mélyén akár egy szerelmi csalódás is megbújhat. De ehhez nyitottság és tisztelet szükséges már.

Gyerekkor folyamatos változásban van, melyet nem mindig tudunk ellenőrzés alatt tartani. Következéssel, őszinte szeretettel viszont megnyerhetjük a bizalmát, és ez a legfontosabb ebben a korban.

Akkor szükséges szakember, ha drasztikus és hirtelen változásokat fedezünk fel nála. És ne felejtünk imádkozni érte.

TÓTOS BEÁTA

NEM VAGYOK ALKOHOLISTA, CSAK ESTÉNKÉNT ISZOK PÁR POHÁRRAL

Akkortól tekinthető valaki alkoholistának, amikor már az életébe annyira beletartozik az alkohol, hogy befolyásolja, sőt meghatározza napi programját. Nem kell abhoz részegnek lenni, hogy valaki súlyos alkoholfüggőségben éljen...

Ez érvényes lehet arra is, aki naponta „csak” két sört iszik meg. Napközben nem iszik, mert dolgozik, mert vezet..., de tudja, ha este hazaér, a hűtőben várja a söröcskéje, amit csak „kiszíszent”, és a második után már aludhat is nyugodtan.

Az alkohol alattomosan, szinte észrevétlenül egyszerre csak az élete szerves részévé válik. Nem agresszív az illető, nem kirívó a viselkedése, egyszerűen csak minden este iszik. Nem is tudatosul senkiben a családban, hogy valaki rendszeres alkoholfogyasztó. Sőt, van, ahol örülnek is neki: a férj csendesebb, nyugodtabb lesz a nap végén: kiengedi a gőzt. Mellbevágó lehet ezzel szembesülni, de ezek a tények.

Az ember ilyenkor értékrend-változáson megy keresztül, és a fontossági sorrendben nagyon előre kerül az alkohol. S ha esetleg erről le kellene mondani, akkor nagyon nem szívesen, vagy egyáltalán nem teszi meg. Ez már függőség. Ebben a folyamatban fél lehet egy közel álló személy. Valaki, akinek számára az érintett hajlandó tükröbe nézni, és elismerni, hogy gondok vannak, változtatni kell!

A gyerekek, a kamaszok azt viszik tovább, amit otthon látnak. Jó, ha azt tapasztalják, hogy a feszültséget, fáradtságot nem alkohollal kezelik a szülei. Amúgy is a szülő azzal óvja a leginkább mindentől gyermekét, ha kapcsolatot ápol vele, azaz ha beszélgetnek egymással. Beszélgetni, nemcsak az iskoláról és arról, hogy mit kérne enni, hanem mindenről. Akár az alkoholról is. A gyerekeknek, fiataloknak, tiniknek mindenről van véleményük. Ők nem buták. Az sem teljesen igaz róluk, hogy tájékozatlanok, sőt. Egyszerűen szükségük van a figyelemre, megértésre, türelemre, józanságra a felnőttek részéről.

Persze, igaz, hogy a függőségre való hajlam örökölhető, de két alkoholista szülővel is mondhatja valaki, hogy nem iszik. Igen, az alkoholproblémák esetében is és a megelőzésében is az egyetlen hatásos út a teljes józanság, az abstinencia.

SZABÓ LEVENTE

VANNAK, AKIK HIÁBA VÁRNAK VALAKIRE

Amikor másnap is becsengetett a fiatal cigányasszony, mellette a taknyosan és borzosan tébláboló siserahaddal, már némi indulat gyűlt a hangomba: „Nem szégyelled magad?” „De igen – szabadkozott –, de nincs mit csináljak.” Így van ez. Ezt önérettel, egyenes derékkal, kihúzva magamat nem lehet csinálni. Kézen fogni a négy pulyát, és a faluszéli romos házikóból elindulni gyűjtögetni. Csengetni, kiáltani, lehajtott fejfeljebb menni. Mert enni kell ma is.

Megdolgozta őket az élet. Azt hiszem azért nem képesek sokan közülük a mélyreménytelenség tényét megélni, mert az ellenpólust, a reménységet, a reményt magát sem ismerik. Reménykedni? Ugyan miben? Biztosan nem szép autóról, emeletes házról, tóparti villáról álmodnak, mint az alsó-középosztály, mint a konzolidált, bérből-fizetésből élő emberek.

Más szempontrendszerben élünk. Átjárás nincs, hiába az empátia, mert ez legfeljebb gondolkodni, belegondolni segít, de persze a semminél ez is több. Mert az empátia legalább kinyitja az ajtót, ad valamit, köszön az utcán, és segít, ahogy tud. Az empátia segít lebontani a láthatatlan falakat, köztünk és köztük.

Gyermekfoglalkozásra, a jól szituált gyermekek közé négy rongyos, mosdatlan gyermek is érkezik. Nehezen indul a körjáték, nehéz megfogni piszkos kezű leányka kezét. Valaki mégis csak akad, és létrejön, bezárul a kör.

Nehéz ezeket a falakat lebontani. Cigányok a magyarokra, magyarok a cigányokra panaszkodnak. Mindenkinek vannak sérelmei, féltételei, előítéletei. A távolságtartás azonban megtartja az idegenséget a másik irányába.

Jézus belép Samáriába, amit az övéi jobbnak látnak kikerülni. Odamegy és megszólít, beszédbe elegyedik. Fesztelen és egyszerű szavakkal oldja a feszültséget, még pontosabban: nem is vesz tudomást ezekről az emberi kötöttségekről, amit mi oly szigorúan be- és megtartunk, valóság-gal ragaszkodunk hozzájuk.

Megláttatja a reménységet azzal, aki már nem mer reménykedni. Aki tán maga sem tudja, hogy vár valakire.

FABIÁN TIBOR

BIZONYSÁGTEVŐK, AKIK ÉPP ISTENTŐL JÖTTEK

A szabadság volt a központi témája annak az evangelizációs alkalomnak, amit a refsztatmar.eu öt-, a Harangszó Rádió négy-, a Világíts Tv pedig három éves évfordulója alkalmából szerveztek. A Csak Róla szól nevű rendezvényen biznyságtévők sokasága személyes, hiteles isten-tapasztalatát továbbította a jelenlevők felé.

Rác Ervin szervező köszöntése után Kovács Sándor esperes a 111. zsoltár szavait tolmácsolva kért áldást a rendezvényre. A Szatmári Református Egyházmegye ifjúsági táborában megalakult lelkes csapat, a Bizz Band kezdte a Róla szóló biznyságtételt, buzdítva az őket követő prédikátort, és nem csak: „Indulj és menj, hirdesd szavam!” Varga Botond kisbányai lelkipásztor igehirdetésében a szabadság gondolatát a mindennapok szintjére alkalmazta: „Énekeljétek az Úrnak, áldjátok az ő nevét; hirdessétek napról-napra az ő szabadítását!” (Zsolt 96,2) Bátorított arra, hogy érezze jól magát a gyülekezet, hiszen van ok az öröme Krisztusban!

A Reménység Együttes Udvarfalváról „hozta a lángot”. Ott van az Úr, Ő ott lakozik, ahol a dicséret szól – énekeltek. Tényleg ott volt. Koncert közben egy fiatalember állt elő a csapatból. Személyes élettörténetét kitérve mondta el, hogyan hozta ki őt Isten a legreménytelenebb helyzetből. Ezt a kimondhatatlan boldogságot énekelve, táncolva, reménytelen lehet tovább adni. Úgy, ahogy azt a Maros megyeiek tették.

Van-e kiút a legnagyobb mélységekből? Mi az igazi szabadság? Érdekes, élő interjúban hallhattak erről a jelenlevők Boros Lajostól, a váci börtön volt rabjától, aki huszonkét év után szabadult, és elmondta, hogyan szabadította meg őt Isten a belső rabságtól még sza-

badulása előtt húsz évvel. Olyan erő lakozott a biznyságtételben, hogy szájtátva, csodálkozva érezte a gyülekezet: ez az ember úgy beszél Istenről, mint aki éppen tőle jön. Ómlott az áldás, áradt a jóság szavain keresztül, mert jó az Isten. Egyébként még az alkalom előtt a biznyságtévő a Szatmárnémeti Büntetés-végrehajtó Intézetben nyitotta meg az evangelizációs imahetet, ami jövő héten fog folytatódni vendéglelkészek igehirdetéseivel.

Hanna és Zenekara rendkívül értékes és profi előadásmódban, csodálatos énekléssel megáldva dicsérte az Urat, és énekelte meg a gyülekezetet is, mintha az előző biznyságtételre együtt válaszoltak volna: „Csak állok, és nézlek téged, hogy mit tettél értem. Szerelmed, mely több mindennél, megváltoztott engem!” A nyári nagytarnai ifítábor himnuszja is felcsendült: „Nagy neved hívom én,

felnézek a vizek fölé.” S, ha nem is tudjuk, a szél honnan fúj, és hova megy, vágyjunk arra, hogy Isten Lelke vezessen. Ne számítson más, ne legyen ennél fontosabb, tervébe használjon minket Urunk! – hangzott az imakérés.

Hogy mi az evangelizáció? Nem más, mint az, ha valaki elmondja a másiknak, hol lehet kenyeret kapni. Nos, aki részt vett az alkalmon, lelki táplálékot csordultig kapott, s ugyan tiszta volt az ég, de a biznyságtévők fellege vett körül mindenkit. Köszönet érte azoknak is, akik tettek azért, hogy ez az alkalom létrejöhessen!

RÁC ERVIN

MIRE TANÍJA EURÓPÁT A MENEKÜLTHELYZET?

BESZÉLGETÉS DR. DOBOS ÁGOSTON REFORMÁTUS LELKIPÁSZTORRAL

Önkéntes munkát végez a menekültmisszióban, rendszeresen látogatja a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal menekülteket befogadó állomását Békéscsabán dr. Dobos Ágoston békésszentandrás református lelkipásztor, egyházmegyei missziói előadó. A menekültekkel, bevándorlókkal kapcsolatos helyzetről és személyes tapasztalatairól kérdezte őt az Evangélikus Élet.

– Érződik-e valami a menekülttáborban a mostani felfokozott helyzetből?

– Nincs sok változás a korábbiakhoz képest. A keresztyén hátertek örültek a látogatásnak, megnéztük együtt a Jézus életéről szóló filmet a többség nyelvén, és idegen nyelvű Bibliákat osztottam ki közöttük. A látogatókat mindig összekötöm karitatív szolgálattal: használt ruhákat, írószereket, játékokat viszek magammal, és ezeket a menekültek között szétosztom, illetve szétosztjuk a segítőkkel. Hadd meséljem el azt a megható esetet, név és hely nélkül, amely nemrég történt. Egy keresztyén afrikai fiú kért tőlem francia nyelvű Szentírást. Elmesélte, hogy hosszú útja során, amikor éppen Törökországból Görögországba érkezett, az egyetlen zsakja, benne a Bibliájával, beleesett a tengerbe. Nagyon szomorú volt emiatt, de annál boldogabb, amikor tudtam neki adni francia nyelvű Szentírást. Ez a fiú a legbecesebb tárgyai között egyetlen csomagjába tette Bibliáját, amikor elindult, de elvesztette, tőlünk pedig kapott egy újat. Nagy boldogság volt nekem is, hogy Isten vigasztaló eszköze lehettem.

– Ön mit gondol, mi váltotta ki ezt a mostani menekült hullámot?

– Nem vagyok politikus, az erre való rálátásom csekély. De úgy gondolom, oka lehet az is, hogy egyre növekszik a távolság a szegényebb országok és a jóléti társadalmak között, miközben a közlekedés egyszerűbb, és az információáramlás felgyorsult. Emellett vannak gócpontjai a világnak, ahol háborús helyzet van, veszélyeztetettség. Ezek miatt vágunk neki az útnak. Úgy ítélem meg, hogy a mostani bevándorlás lassítható, késleltethető, de hosszabb távon a fokozódásával és elhúzódásával kell számolni. Nekünk keresztyéneknek imádkoznunk kell, hogy ebben a megváltozott helyzetben jó válaszokat adjunk a kihívásokra.

– Mit kell még tennie a keresztyénségnek az imádkozás mellett?

– Az a dolgunk, hogy szeretetben és józanságban járjunk élen a Biblia útmutatása alapján. A menekültek között az irgalmasság gyakorlatának van helye. Amint az irgalmas samaritánus példázatában láttuk, a bajban lévőnek segítséget kell nyújtanunk. Az utolsó ítéletben számon kéri majd az Úr, mit cselekedtünk a

bajban lévőekkel, befogadtuk, felruháztuk, ettettük-e őket. Nem szabad elfeledkeznünk missziói megbízatásunkról sem, ezért a menekültek között a jó hírt kell hirdetnünk – nem erőszakosan, de remélve, hogy Isten megnyitja a szíveket a befogadására. Ugyanakkor egészséges józanság és önvédelem is kell. A Szentírásban azt is olvassuk, hogy aki nem akar dolgozni, ne is egyék. Vagyis az ingyenélősködő magatartást nem szabad pártolni.

– Levonható valami tanulság?

– Az a jó érzésünk lehet, hogy az idő és a történelem Ura él, és kezében van mindannyiunk sorsa. Akik az Istent szeretik, azoknak minden a javukra van. Legyünk jó reménységgel afelől, hogy a helyzetet Isten a mi javunkra képes fordítani, de ehhez a közelében kell lennünk és maradnunk.

– Nem kell félnünk Európa iszlamizálódásától?

– Én ettől nem félek, mert a keresztyénség örömhírének ajándékozóját tartom Urannak. De azt látom, hogy a történelemben, amikor a keresztyének nem adták tovább a jó hírt, elhallgatták, és megelégedtek a maguk sorsával, elkényelmesedtek. Isten megengedte a hasonló nehéz helyzeteket, aminek az lett az eredménye, hogy visszatért a Krisztusra mutató magatartás, és a keresztyénség növekedésnek indult. Sajnos ugyanakkor gondolhatunk az Európaszerte, Magyarországszerte és a közvetlen közelünkben lévő üres templomokra is. Az Úr kegyelme, hogy még nincs végünk! Európának meg kell térnie, le kell vetkőznie a keményszívűséget, és sokat kell imádkoznia.

– Most, hogy átmenetileg nem mehet a békéscsabai befogadóállomásra, de egyre több a menekült, valamilyen módon tud mégiscsak segíteni a körükben?

– Igen, önkéntesként már vettem részt utcai munkában Szegeden, a vasútállomás környékén igyekeztünk segíteni nekik társaimmal. Keresem a lehetőséget, hogy a debreceni menekülttáborban hogyan tudna Isten munkába állítani. Van egy nagy álmom még, egy keresztyénmigrációs vendégház létesítése, ez a kérdés most újra előtérbe került. (reformatus.hu)

SZOROSABB KÖZÖSSÉGBEN AZ AMERIKAI REFORMÁTUSOK

Amerikai testvéregházunk, a magyar reformátusok Kálvin Zsinatát is magába foglaló UCC tovább gyarapította a teljes egyházi közösséget rögzítő megállapodásainak számát.

Hosszú előkészület után döntött egyhangúlag a Református Egyházak Világközösségének (REV) két taggyháza, az amerikai és a kanadai Krisztus Egyesült Egyháza (UCC) teljes közösségük deklarálásáról, amelynek hivatalos megerősítésére októberben kerül sor. A teljes egyházi közösség a legszorosabb kötelék két, szervezetenként független egyház között. A szószéki és úrvacsorai közösség mellett része a lelkesítéselés kölcsönös elismerése, aminek következtében a megállapodásban részt vevő egyházak lelkesítési mindkét közösség gyülekezeteiben szolgálhatnak a jövőben.

Az egyezmény „a kölcsönös elkötelezettségünk világos jele, amivel keressük a két egyház életét erősítő összefogást a misszió és lelkesítési szolgálat területén” – fogalmazott Karen Georgia Thomson, az amerikai UCC ökumenikus és vallásközi kapcsolatokért felelős referense. Testvéregházunk lelkesítő hozzájárta, hogy a történelmi megállapodásra az ökumenikus reménység jegyében került sor, és az „a keresztyén egység kifejezésének egy fontos formája, amelyhez nincs szükség felekezeti szervezeti egyesülésére”.

„Megindító látni, hogy kétoldalú kapcsolatunk ilyen konkrét formában is elmélyült és megerősödött” – tette hozzá Chris Fergusson REV főtitkár, a kanadai UCC lelkesítő, aki ugyancsak az egység és a határozott társadalmi fellépés melletti elkötelezettség jeleként értékelte a döntést. Fergusson egyben a reménységének is hangot adott, hogy ez a lépés ösztönző például szolgál majd a református világ-szervezet többi taggyházának is.

„Hiszünk abban, hogy közös lehetőségeink a jövőben határtalanok” – fogalmazott Geoffrey Black, a UCC korábbi amerikai elnöke, aki az elmúlt években sokat tett az egyezmény előkészítéséért. Black azt is nyilvánvalóvá tette, hogy az egymás iránti nyitottság alapja az Isten vezetésébe vetett bizalom: „csak a Szentlélek tudja, hogy mik ezek a lehetőségek, mi pedig hiszünk abban, hogy a Szentlélek velünk van, vezet minket, és erőt ad ahhoz, hogy jövőnket közösen formáljuk” – tájékoztat a wrc.ch.

ÉVFORDULÓ

KÁLLAY KÁLMÁN (1890–1959)

125 éve, 1890. okt. 11-én szül. Kállay Kálmán ref. teol. tanár, sémi filológus. Lp. Hontfűzesgyarmaton (1914), Kórógyon (1917); bukaresti hitoktató (1915), esperes (1918); tábori lp. (1916). Az Ószövetség teol. tanára Pápán (1921), Bp-en (1922), Debrecenben (1923-59). Hollandiai gyermeküldötetést szervez (1923-25). A *Bibliai lexikon* (1929-31) társszerkesztője; Zsol-tárok könyve (1941) fordítása az énekeskönyv-reform számára készül; részt vesz az új bibliafordítás munkájában.

HANS CONZELMANN (1915–1989)

100 éve, 1915. okt. 27-én szül. Hans Conzelmann német evangélikus teológus, Új-szövetség-kutató, zürichi (1954) és göttingeni (1960-78) teol. tanár. A bibliakritika formatörténeti módszerére építve a redakciótörténeti irányzat megteremtője. Fő kutatási területe a lukácsi szerzőségű Evangélium és Apostolok Cselekedetei: Lukács inkább történelmi, mintsem eszkatológikus szemlélete 3 üdvörténeti korszakot különböztet meg: Izrael, Jézus („az idő közepe”) és a Egyház idejét.

PAUL TILICH (1886–1965)

50 éve, 1965. okt. 22-én hunyt el Paul Tillich német-amerikai evangélikus teológus, vallásfilozófus. Berli-ni slp. (1911-14); tábori lelkész; berlini (1919), marburgi (1924), drezdai (1925), frankfurti (1929) egyetemi tanár. 1933-ban a zsidó hallgatók melletti kiállása miatt felfüggesztik oktatói állásából; az USA-ba emigrál; New York (1933), Harvard (1955), Chicago (1962-65) egyetemeken oktató. *Rendszeres teológia* (1951-63) és *Létfátorság* (1952) c. művei magyarul is megjelentek.

MÚMIAMASZK REJTHETI A LEGRÉGEBBI ISMERT EVANGÉLIUM TÖREDÉKET

Márk evangéliumának i. sz. 90 előtt íródhatott másolat-töredékére bukkantak kutatók egy múmiamaszk belsejében. A szakemberek szerint az evangéliumok legrégebbi ismert másolatáról van szó.

Az első századi evangélium-töredék egy papiruszra íródott, amelyet később újra felhasználtak egy egyiptomi múmia halotti maszknak elkészítésekor. Habár a fáraók halotti maszknak alapanyaga többnyire arany volt, a hétköznapi embereket papiruszból (esetleg lenvászonból), ragasztóból és festékből készítették. Mivel a papirusz sem volt olcsó mulatság, sokszor már használt, vagyis teleírt változatát használták fel újra. Az utóbbi években a kutatók kifejlesztettek egy olyan módszert, amely során a ragasztót úgy tudják eltávolítani, hogy nem sérül a tinta, s olvasható marad a szöveg – tudósít a multkor.hu honlap.

Az evangélium-töredék azon mintegy száz ókori szöveg között van, amelyet egy több mint harminc kutatóból álló csapat vizsgál, s tesz újból olvashatóvá, magyarázta Craig Evans kanadai kutató. „Az i. sz. 1-3. századból való dokumentumokon dolgozunk, a bibliaiaktól kezdve a klasszikus görög szövegek átiratain át az egyszerű üzleti levelezésig és a hétköznapi, személyes levelekig bezárólag” – tette hozzá.

Egy hátránya azonban van a folyamatnak, mégpedig az, hogy tönkreteszik a maszkokat. A kutatók egy része ezért mereven ellenzi az új eljárást, mondván, a maszkok önmagukban is történelmi értéket képviselnek, s szerintiük egy olyan módszert kellene kifejleszteni, amely megóvja a leletek épségét. Evans azonban hangsúlyozta, hogy ezek a maszkok, amelyek elpusztulnak a szövegek miatt, közel sem képviselnek akkora értéket, mint azok, amelyek már évtizedek óta helyet kaptak a múzeumokban. „A múzeumi minőséget képviselő darabokhoz természetesen hozzá sem nyúlunk” – mondta.

A technika segítségével rengeteg új, eddig ismeretlen szöveg is előkerülhet, egy maszkból akár egy tucat vagy még több is. „A munkánk végén több száz, vagy több ezer szöveg válhat elérhetővé” – így Evans. A projekten dolgozó kutatók aláírtak egy titoktartási megállapodást, amely megszabja, hogy mi kerülhet nyilvánosságra. A kutató elmondta, csak azért beszélhetnek az evangéliumról mindenféle kötöttség nélkül, mert 2012-ben már kiszivárgott róla néhány információ.

Az evangéliumot szénalapú kormeghatározás vizsgálatoknak vetették alá, megvizsgálták a kézírás, valamint azokat a szövegeket, amelyek mellett megtalálták az első századi írást. Habár a szöveg igen rövid, mégis sok információt hordozhat Márk evangéliumának változásairól. Emellett az elemzések egyik célja, hogy megtudják a szövegek pontos dátumát, így kiderülne, meddig használhatták a papiruszokat, mielőtt maszkot készítettek belőlük. Mindez a korabeli szövegek másolási, valamint sokszorosítási szokásairól is adhat némi információt. „Úgy gondoljuk, hogy az eredeti írások, valamint a legkorábbi másolatok a legtöbb esetben akár két évszázadon át is forgalomban lehettek” – fejtette ki.

FRICSKA

A lelkipásztor a vallásórán az elmúlt féleves anyagot kérdezi vissza a gyerekektől:

– Hány része van a Bibliának?

A megszólított gyermek rettenetes zavarban nyögdecse, halvány emlékei vannak ugyan a Bibliáról, a Szentháromságról, az egyházról, de sehogyan nem találja a jó választ.

A lelkész a segítségére siet:

– Ugyan fiam, gyere, számoljunk: hát egyszer van az Ószövetség... aztán az Új...

– Tudom már, minden eszembe jutott! – kiáltott fel a gyerek. – A Biblia három részből áll: van az Ószövetség, az Újszövetség és a Nőszövetség...

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

Megjelenik kéthetente. Ára 1,50 lej.

Szerkesztőbizottság: Ghitea-Szabó József-Levente, Tótos Beáta, Oroszi Kálmán, Rác Ervin, Tokár Sándor, Wagner Erik.
Felölős szerkesztő: Visky István. **Tördelőszerkesztő:** Petrikó Ildikó. **Szerkesztőség:** 410001 Nagyvárád, Moscovoi (Szállási Dezső) u. 14. sz. Tel.: 0726-242824, 0259-416067. E-mail: harangszo.ujzag@gmail.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám Nyomdájában. **Felölős vezető:** Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkési hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.